

VVC - standpunt over de interne staatshervorming

De raad van bestuur van de VVC besprak op de vergadering van 8 september 2010 het Groenboek van de Vlaamse regering over de interne staatshervorming. De raad van bestuur onderschrijft de intentie van de Vlaamse regering om tot een meer efficiënt, transparant en eenvoudig bestuur te komen. Maar ook in de huidige structuur en in de huidige manier van werken zijn er heel wat positieve elementen. We menen dan ook dat de interne staatshervorming op diverse vlakken garanties moet inbouwen om deze positieve elementen, die ook voor de toekomst belangrijk zijn, te garanderen.

Daarom wil de raad van bestuur aandacht vragen voor de specifieke situatie van de cultuur- en gemeenschapscentra en wel op de volgende vier punten:

- de integratie van het cultuurbeleidsplan in het gemeentelijk meerjarenplan;
- de positie van de Vlaamse sectorale subsidies;
- de positie van de provincies in het beleidsveld cultuur;
- de regio's van de toekomst.

De integratie van het cultuurbeleidsplan in het gemeentelijk meerjarenplan

In een eerste fase vroeg het decreet lokaal cultuurbeleid een cultuurbeleidsplan en een beleidsplan voor het cultuurcentrum. In een tweede fase werden deze beleidsplannen geïntegreerd in één cultuurbeleidsplan. Deze manier van werken heeft 'cultuur' op de lokale agenda gezet, de participatie van de doelgroepen aangescherpt en de cultuur- en gemeenschapscentra gestimuleerd in strategisch denken en werken, wat de kwaliteit ten goede komt. Dit zijn positieve elementen waarmee we in de toekomst verder willen gaan.

De integratie in het gemeentelijk meerjarenplan houdt het risico in dat cultuur de laatste bladzijde wordt, het cultuur- en gemeenschapscentrum een korte paragraaf en dat de participatie van de doelgroepen verdwijnt. Is de 'planlastvermindering' ons zoveel waard?

Als de Vlaamse regering dan toch verder in de richting van één gemeentelijk meerjarenplan gaat, vraagt de VVC een dubbele garantie:

- **de garantie dat de 'instelling' cultuur- of gemeenschapscentrum effectief betrokken wordt bij het opstellen van het gemeentelijk meerjarenplan en**
- **de garantie dat het cultuur- of gemeenschapscentrum zijn doelgroepen betreft bij de voorbereiding van het gemeentelijk meerjarenplan.**

De positie van de Vlaamse sectorale subsidies

De drie opeenvolgende decreten (1973, 1991 en 2001) die de subsidiëring van de culturele centra regelden, hebben één belangrijk gegeven gemeen: ze stimuleerden een kwaliteitsvolle en professionele werking door de betoelaging van het stafpersoneel. We stellen vast dat deze intentie in de loop van de jaren gerealiseerd werd en zich vertaalt in een dynamische en kwalitatieve werking van de cultuur- en gemeenschapscentra. Dit is een positief element dat belangrijk is naar de toekomst.

In het decreet lokaal cultuurbeleid vroegen en kregen de lokale besturen een grotere vrijheid in het aanwenden van die personeelssubsidies. Het werd een enveloppensubsidie met minder regels voor de baremabepaling van het stafpersoneel en geen bepalingen meer voor het aantal medewerkers. En wat stellen we vast? Die grotere vrijheid hebben de meeste lokale besturen gebruikt om zowel het baremaniveau als het aantal medewerkers te verminderen. Een tendens die zich stelselmatig doorzet en die allesbehalve toekomstgericht is.

De cultuur- en gemeenschapscentra zijn schakels in een Vlaams cultuurbeleid zowel voor de kunsten - en cultuurspreiding als voor het bevorderen van de cultuurparticipatie. Vanuit het Vlaamse niveau is het een positief en belangrijk signaal deze werksoort te stimuleren en te versterken.

Besluitend kunnen we stellen dat alleen het lokale niveau verantwoordelijk maken voor deze werksoort (via het toekennen van de sectorale subsidies aan het gemeentefonds) risico's inhoudt.

Om al deze redenen vraagt de VVC een toekomstgerichte investering van de Vlaamse Gemeenschap in sectorale subsidies voor het lokaal cultuurbeleid met daarenboven een dubbele garantie:

- **de subsidiëring wordt duidelijk gelinkt aan de instelling;**
- **de enveloppensubsidie is bedoeld als tegemoetkoming in de loonkosten van het personeel dat werkt in het A - of het B - niveau.**

Alleen op die manier kunnen Vlaamse subsidies een meerwaarde en een impuls zijn voor de werksoort cultuur- en gemeenschapscentra.

De positie van de provincies in het beleidsveld cultuur

In sommige provincies werkt het cultuurbeleid complementair aan het Vlaams cultuurbeleid. We kunnen hier duidelijk spreken van een stimulerend beleid. De raad van bestuur van de VVC vraagt zich dan ook af waarom de provincies moeten terugtreden uit het beleidsveld cultuur. Als men toch de provincies wilt afslanken, waarom dan niet met de grondgebonden materies in plaats van met de persoonsgebonden materies? En waarom niet alle provincies stimuleren tot een volwaardig beleid ten aanzien van de cultuur- en gemeenschapscentra met een eigen subsidie die complementair is aan de subsidie vanuit de Vlaamse Gemeenschap? En geldt dit dan ook niet voor de hele cultuur -, jeugd- en sportsector?

Het Groenboek beklemtoont het belang van bovenlokale samenwerking en pleit voor een evolutie naar regio's. Dit is op zich een positief gegeven voor onze werksoort omdat cultuur- en gemeenschapscentra vele bovenlokale functies realiseren. Uit ervaring zien we echter dat

het zinvol en noodzakelijk is om ook deze regionale werking te coördineren. Dit gebeurt nu bijvoorbeeld op provinciaal vlak in Vlaams-Brabant met Vlabra'ccent. Deze werking kan niet gerealiseerd worden op een ander niveau en zou bij het verdwijnen ervan een verlies voor de werksoort betekenen.

De VVC benadrukt het belang van het provinciale niveau voor de stimulerende en coördinerende functie en pleit voor een provinciale complementaire ondersteuning van de werksoort cultuur- en gemeenschapscentra zowel op het vlak van de subsidiëring als op het vlak van de bestaande initiatieven (Vlabra'ccent - De Warande), bij voorkeur uit te breiden naar alle provincies. Het in vraag stellen van deze provinciale ondersteuning kan maar als er een evenwaardig en zinvol alternatief komt, wat in de huidige stand van zaken zeker niet het geval is. Dit onderdeel van de interne staatshervorming mag zeker niet leiden tot een verdoken besparingsoperatie.

De regio's van de toekomst

Via regioscreening wil de Vlaamse overheid uniforme geografische gebieden afbakenen waarin alle overheden (Vlaams, provinciaal en gemeentelijk en intermediair) zich inschrijven. Bedoeling is ook een vereenvoudiging van het intermediaire veld. Uitgangspunt van deze screening is de regio-indeling voorgesteld door Vlabest. Vlabest deelt Vlaanderen in 24 regio's in, elk bestaande uit een 10 à 15 gemeenten. Daarnaast kunnen stadsregio's worden opgenomen als regio.

Opvallend is dat Vlabest zijn oefening baseert op de analyse van een hele reeks bestaande samenwerkingsverbanden, behalve de culturele.

De VVC heeft over dit regioverhaal heel wat vragen.

- Wat houdt een regio in? Wordt dit een vierde bestuurlijk niveau, naast het Vlaamse, het provinciale en het lokale?
- Krijgt dit vierde niveau een eigen structuur, met eigen middelen, eigen personeel en eigen verkozenen?
- Zal dit regioniveau bevoegd zijn voor alle materies of enkel voor die materies die onttrokken worden aan het provinciale niveau?
- Als er nog slechts twee bestuursniveaus kunnen betrokken zijn per beleidssector, welke zijn dan die twee niveaus voor de cultuur- en gemeenschapscentra? Vlaanderen en... de gemeente of de regio?
- Het uniform Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen¹ blijkt niet het meest geschikte instrument om een categorie-indeling van cultuur- en gemeenschapscentra te realiseren. Vraag is dan ook of een uniforme (voor alle beleidsdomeinen) regio-indeling wel een geschikt instrument kan zijn om de regionale samenwerking van cultuur- en gemeenschapscentra te realiseren?

¹ Het decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid gebruikt een lijst van Steden en Gemeenten die in aanmerking komen voor een cultuurcentrum. Deze lijst is ook de basis voor de indeling van de cultuurcentra in drie categorieën. Gemeenten die niet voorkomen op de lijst komen enkel in aanmerking voor een gemeenschapscentrum. Deze lijst is gebaseerd op de indeling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Uit ervaring weten we dat regionale/intergemeentelijke samenwerking tussen cultuur- en gemeenschapscentra een moeizaam maar zinvol proces is dat vanuit een gedragenheid een meerwaarde betekent voor de werking van de participerende centra. Belangrijk is dat ook deze regionale werking gecoördineerd wordt (cfr. de ervaringen in Vlabra'ccent).

De VVC pleit voor maatwerk voor de bestaande en toekomstige regionale/intergemeentelijke samenwerking tussen cultuur- en gemeenschapscentra, maatwerk dat kan en moet gestimuleerd worden vanuit het lokale en het Vlaamse niveau maar niet kan ingepast worden in een uniforme regio-indeling. Het regionale niveau mag geen vierde bestuursniveau worden.

Raad van bestuur VVC
08/09/2010

De Vereniging Vlaamse Cultuur- en gemeenschapscentra vzw (VVC) is de ledenvereniging van cultuurcentra en gemeenschapscentra in Vlaanderen en Brussel en decretaal erkend door de Vlaamse overheid. Ze treedt op als spreekbuis t.a.v. de diverse overheden en andere organisaties. De VVC behartigt de zakelijke en inhoudelijke belangen van de leden via beleidsadviesing, informatie en actie. Ze biedt een overlegplatform voor de leden en treedt in dialoog met andere partners met het oog op een brede ondersteuning, grotere professionalisering en positieve waardering van de sector.